

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-14/2024. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában
(előzmény ügy: RI-AJBH-775/2021.)

Érintett szerv: Balassagyarmati Rendőrkapitányság

2024.

Az eljárás megindítása

() sz. alatti lakos, a továbbiakban: panaszos)

beadványában rendőri intézkedés elmulasztását sérelmezte. A panaszos kifogásolta, hogy hiába kért rendőri segítséget, az általa lakott ingatlanon található műhelybe történő többszöri illetéktelen behatolás tekintetében megtett bejelentését követően a kiérkező rendőrök a szomszédoktól való „információgyűjtésen” túl érdemben nem intézkedtek, nem helyszíneltek, illetve nem vettek ujjlenyomatot. A panaszos szerint a szomszédok lehettek az elkövetők.

A panaszos álláspontja szerint a kellő rendőri intézkedés hiánya a szomszédjaival való konfliktus elmélyüléséhez vezetett, amelynek eredményeként őt feljelentették.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés, illetve annak elmulasztása volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdésének f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosja a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszásságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.;
- A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet [a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat];
- A közterületen szolgálatot teljesítő állomány részére a „birtokvita típusú” rendőri intézkedésekre vonatkozó 29000/29609-1/2021.ált. sz. módszertani útmutató [a továbbiakban: Módszertani Útmutató].

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A panaszbeadvány és a rendőri jelentés, rendőrségi dokumentáció alapján a következő tények nem vitatottak az ügyben.

A panaszos 2021. november 13-án telefonon tett bejelentést arról, hogy több alkalommal észlelni vélte, hogy a lakóhelyül szolgáló ingatlan területére, különösen a nyári konyhából

átalakított műhelybe illetéktelen személyek behatoltak. Ezzel kapcsolatban elsősorban zajhatásokra figyelt fel, illetve a műhelyben a villanyvilágítás, fűtés működését észlelte, miközben az érintett készülékeket elmondása szerint nem ő kapcsolta fel. Egy korábbi esetben elmondása szerint általa fel nem ismert személyt látott távozni az ingatlan területéről, illetve szemetet is dobtak át az ingatlanra. Szomszédjaira gyanakodott. Mindezt a telefonos bejelentés mellett a kikerülő rendőröknek is elmondta.

A bejelentés kapcsán a Balassagyarmati Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Határrendészeti Alosztály részéről Sz. K. r. őrm. és V. B. r. őrm. jelentek meg a helyszínen, akik 11 óra 49 perckor kezdtek intézkedést. A bejelentő meghallgatását követően a szomszédok közül saját lakóhelyén egyedül elérhető személy igazoltatását és meghallgatását végezték el, aki cáfolta, illetve vitatta panaszos előadását.

Az intézkedő rendőrök tájékoztatták arról panaszost, hogy ügyében rendőri jelentés készül, ezt a tájékoztatást a panaszos sérelmezte, ezt követően a rendőrök a panasztétel lehetőségéről tájékoztatták őt.

2. A rendőrségi dokumentáció alapján panaszos elmondása a következőkkel egészítendő ki.

Az ingatlan tulajdonosa, egyben – panaszos mellett – lakója a panaszos nagynénje, aki a rendőri intézkedést nem kérte, nyilatkozatot az ügyben nem tett.

A rendőrök a helyszín állapotát fényképfelvételekkel is rögzítették, a felvételeket az iratanyag tartalmazta. A rendőri jelentés alapján jogsértő cselekmény nem volt megállapítható.

A rendőrségi iratanyagban található jelentés alapján panaszos 2021. november 13-ai bejelentésére a fent ismertetett rendőri intézkedés mellett 2021. november 17-én a Balassagyarmati Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztály részéről a helyszínen megjelent Sz. A. r. ftzls. is, aki a helyszínen ismételt szemrevételezését és panaszos ismételt meghallgatását végezte el. Jelentése szerint a helyszínen erőszakos cselekményre utaló nyom, jogsértő cselekményre utaló elváltozás nem volt tapasztalható.

3. A panaszos az alapvető jogok biztosa felé tett rendészeti panaszában utalt egy olyan esetre, amikor – elmondása szerint – ismeretlen személyek a műhelyből (nyári konyhából) „nitrohígítót” tulajdoníthattak el. A panaszos testvére kijelentette ugyan, hogy a hígítót ő vitte el, azonban panaszos szerint az eset körülményei alapján ez nem volt lehetséges.

Ezzel kapcsolatban rögzíteni indokolt, hogy a rendőri jelentések alapján, illetve a 2021. november 13-án telefonos bejelentésről készült hangfelvétel tanúsága szerint nem volt alátámasztható, hogy ilyen esetről a panaszos a rendőröknek is beszámolt volna. Kiemelendő különösen, hogy a rendőrséghez tett bejelentésről készült hangfelvételen rögzítettek szerint a bejelentés során panaszos két alkalommal azt a kijelentést tette, miszerint „nem vettem észre” (illetve „nem láttam úgy”), „hogy eltűnt volna valami”.

4. A rendőrség intézkedési kötelezettsége a jelen esetben az Rtv. vonatkozó rendelkezései [Rtv. 1. § (2) bekezdés 19. pontja, 11. § (1) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 24. § (1) bekezdése] és a Szolgálati Szabályzat alapján, a panaszosnak a rendőrséghez tett bejelentésére tekintettel fennállt.

Az intézkedési kötelezettség terjedelme azonban ilyen esetben sem a bejelentő elvárásaihoz, hanem az eset objektív körülményeihez igazodik.

A bejelentés megalapozottan volt úgy értékelhető, hogy az a birtoksértés egy meghatározott esetkörüre vonatkozott, nevezetesen a bejelentő azt állította, hogy a – más személlyel együtt – általa birtokolt ingatlanba harmadik személyek megfelelő jogalap nélkül léptek be. Ilyen esetre nézve a rendőri intézkedés tekintetében a Módszertani Útmutató nyújt iránymutatást.

Megállapítható e körben, hogy a helyszínen a rendőri intézkedés időpontjában illetéktelenül tartózkodó harmadik személy nem volt. A rendőrök vizsgálták, hogy észlelhető-e jogellenes cselekmény, ám ilyen cselekmény megtörténte nem volt egyértelműen megállapítható. Rögzíthető különösen, hogy a panaszos maga sem hivatkozott olyan körülményre, hogy az állítólagos harmadik személyek általi behatolásra erőszak vagy fenyegetés útján, illetve hivatalos eljárás színlelésével került volna sor.

Amennyiben „birtokvita típusú” rendőri intézkedések során, a helyszínen szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja nem merül fel, továbbá az intézkedésre nem végrehajtási eljárás biztosítása keretében kerül sor, a rendőröket alapvetően az Rtv. 24. §-a szerinti segítségnyújtási és felvilágosítás adási kötelezettség terheli. Mint a Módszertani Útmutató is kiemeli, az Rtv. 24. § (2) bekezdése alapján magánérdekek védelme alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A jelen esetben ilyen körülmény nem merült fel, illetve nem volt megállapítható. A Módszertani Útmutató rámutat továbbá, hogy az *„adott körülmények gondos mérlegelése alapján lehetséges döntést hozni abban a kérdésben, hogy milyen jellegű közvetlen beavatkozás indokolt”*. Nem volt megállapítható, hogy a körülmények illetően mérlegelését a rendőrök nem megfelelően végezték volna el, a jelentés alapján továbbá az intézkedés során a szolgálatirányító parancsnokukkal a kapcsolatot felvették, és tájékoztatták a kialakult helyzetről, ezt követően a kapott utasításnak megfelelően jártak el.

5. A Módszertani Útmutató hangsúlyozza továbbá, hogy „birtokvita típusú” rendőri intézkedések során is terheli a rendőrt az Rtv. 2. § (1) bekezdése és 24. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség. Ilyen esetekben indokolt, hogy a tájékoztatás *„terjedjen ki arra, hogy milyen jogkörben, milyen minőségben és indokokkal tud a rendőr beavatkozni, intézkedéseket tenni és arra is, hogy a rendőr nem hozhat döntést polgári peres eljárással kapcsolatos kérdésben, az ügy menetére a rendőrnek nincs befolyása.”* Hangsúlyozom, hogy – tekintettel a birtokvédelem magánjogi eszközeinek (különösen a birtokpernek, illetve a tényleges birtoklási helyzet alapján rendelkezésre álló birtokvédelemnek) a jelentőségére a birtokviták rendezése során – indokolt kiemelt figyelmet fordítani a tájékoztatás ezen elemére.

A jelen esetben tájékoztatás nyújtására sor került, az azonban nem volt megállapítható, hogy ennek keretében a rendőrök pontosan milyen részletességű tájékoztatást nyújtottak a panaszosnak a rendőri beavatkozás szerepéről és korlátairól a birtokviták rendezése során.

A vizsgálat megállapításai

1. A rendelkezésre álló információk alapján tisztázott tényállás alapján megállapítható, hogy az intézkedésre kellő jogalap birtokában, az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése szerinti szükségesség és arányosság mércéjének megfelelően, jogszerűen került sor, amely során a rendőrök elvégezték a tényállás tisztázásához szükséges cselekményeket. *Ennek megfelelően úgy foglaltam állást, hogy az intézkedés panaszos által kifogásolt elmulasztása tekintetében visszásság nem történt.*

2. A rendőrség által az intézkedés során nyújtott tájékoztatás tekintetében a rendelkezésre álló információk alapján nem lehetett tisztázni a tényállást, *így az e körülményeket érintő sérelmek tekintetében nem állt módomban állást foglalni.*

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Intézkedés alkalmazásának hiányában is felhívom a figyelmet ugyanakkor annak fontosságára, hogy a „birtokvita típusú” rendőri intézkedések során a rendőrség segítségét kérő személyeket megfelelően tájékoztassák.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kilététől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos